

Środa, 6 lipca 2022 r.

P9_TA(2022)0285

Sprawozdanie za rok 2021 dotyczące Kosowa

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2021 dotyczącego Kosowa (2021/2246(INI))

(2023/C 47/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Kosowem, z drugiej strony, który wszedł w życie 1 kwietnia 2016 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając Umowę ramową między Unią Europejską a Kosowem dotyczącą ogólnych zasad uczestnictwa Kosowa w programach unijnych, która obowiązuje od 1 sierpnia 2017 r. ⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą 17 maja 2018 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia przyjętą 6 maja 2020 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Brda przyjętą 6 października 2021 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r. oraz ósmy szczyt procesu berlińskiego, który odbył się 5 lipca 2021 r.,
- uwzględniając szczyt w Sofii, który odbył się 10 listopada 2020 r., deklarację przywódców Bałkanów Zachodnich w sprawie wspólnego rynku regionalnego z 9 listopada 2020 r. oraz deklarację z Sofii w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich z 10 listopada 2020 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 z dnia 10 czerwca 1999 r., opinię doradczą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,
- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z 19 kwietnia 2013 r., porozumienia z 25 sierpnia 2015 r. oraz bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,
- uwzględniając decyzję Rady (WPZiB) 2021/904 z dnia 3 czerwca 2021 r. w sprawie zmiany wspólnego działania 2008/124/WPZiB w sprawie misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX KOSOWO) ⁽³⁾, wydłużającą mandat misji do 14 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641) oraz dokument roboczy służb Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Wytyczne dotyczące realizacji Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich” (SWD(2020)0223),

⁽¹⁾ Dz.U. L 71 z 16.3.2016, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. L 195 z 27.7.2017, s. 3.

⁽³⁾ Dz.U. L 197 z 4.6.2021, s. 114.

Środa, 6 lipca 2022 r.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 października 2021 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2021 r.” (COM(2021)0644), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2021 dotyczące Kosowa” (SWD(2021)0292),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Kosowa na lata 2021–2023 z dnia 22 kwietnia 2021 r. (SWD(2021)0093) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją, przyjęte przez Radę 12 lipca 2021 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii” (COM(2020)0315),
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 539/2001 wymieniające państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Kosowo) (COM(2016)0277), oraz swoje stanowisko z 28 marca 2019 r. w sprawie wniosku Komisji ⁽⁵⁾,
- uwzględniając sprawozdanie końcowe misji obserwacji wyborów z ramienia Unii Europejskiej w sprawie wyborów samorządowych, które odbyły się w 2021 r. w Kosowie,
- uwzględniając czwarte posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia Unia Europejska–Kosowo, które odbyło się w Brukseli 7 grudnia 2021 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 10 stycznia 2022 r. pt. „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
- uwzględniając swoje zalecenie z dnia 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając deklarację i zalecenia przyjęte na 7. i 8. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Kosowo (SAPC), które odbyły się 4–5 listopada 2021 r. i 9–10 marca 2022 r.,
- uwzględniając wspólną deklarację z drugiego szczytu przewodniczących Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, który został zwołany 28 czerwca 2021 r. przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i w którym uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Kosowa za lata 2019–2020 ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich ⁽⁸⁾,
- uwzględniając art. 54 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0179/2022),

⁽⁴⁾ Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 108 z 26.3.2021, s. 877.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 129.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 149.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0506.

Środa, 6 lipca 2022 r.

- A. mając na uwadze, że każdy kraj objęty procesem rozszerzenia jest oceniany na podstawie własnych osiągnięć oraz że o harmonogramie i postępie przystąpienia decyduje wdrożenie niezbędnych reform;
- B. mając na uwadze, że pięć państw członkowskich UE nie uznaje Kosowa za niepodległe państwo;
- C. mając na uwadze, że demokracja i praworządność są podstawowymi wartościami, na których opiera się UE; mając na uwadze, że do sprostania wyzwaniom, jakie nadal istnieją w tych obszarach, konieczne są głębokie i całościowe reformy;
- D. mając na uwadze, że kompleksowe, prawnie wiążące porozumienie normalizacyjne między Serbią a Kosowem ma kluczowe znaczenie dla obu krajów, aby mogły one podążać ścieżką integracji z UE; mając na uwadze, że takie porozumienie znacznie przyczyniłoby się do zwiększenia ogólnej stabilności regionu;
- E. mając na uwadze, że Kosowo nie uzyskało liberalizacji reżimu wizowego, mimo że od 2018 r. są spełnione wszystkie kryteria;
- F. mając na uwadze, że Kosowo poczyniło znaczne postępy w zwalczaniu korupcji i przestępczości zorganizowanej;
- G. mając na uwadze, że Unia Europejska jest największym partnerem handlowym Kosowa, odpowiadającym za 33 % całkowitego wywozu i 50 % całkowitego przywozu tego kraju w 2020 r.;
- H. mając na uwadze, że UE pozostaje głównym partnerem strategicznym Kosowa i wspiera dążenia Kosowa do integracji europejskiej, w szczególności poprzez IPA III, Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich i pomoc makrofinansową;
- I. mając na uwadze, że UE jest największym dostarczycielem pomocy finansowej dla Kosowa oraz że Kosowo korzysta z pomocy przedakcesyjnej w ramach IPA, przy czym w latach 2007–2020 otrzymało ono łącznie 1,21 mld EUR;
- J. mając na uwadze, że Komisja przyjęła pakiet w wysokości 70 mln EUR w ramach IPA II, aby pomóc w finansowaniu dostępu krajów Bałkanów Zachodnich do szczepionek przeciwko COVID-19 zamawianych przez państwa członkowskie UE;
- K. mając na uwadze, że pomoc w ramach IPA III opiera się na rygorystycznych warunkach i że w instrumencie tym przewidziano modulację i zawieszenie pomocy w przypadku regresu w dziedzinie demokracji, praw człowieka i praworządności;

Zaangażowanie w proces rozszerzenia

1. z zadowoleniem przyjmuje stałe zobowiązanie Kosowa do przyspieszenia reform związanych z UE oraz powszechną zgodę partii politycznych i poparcie społeczne dla integracji europejskiej i przyjęcia tożsamości europejskiej; odnotowuje, że w wyniku wyborów powszechnych rząd uzyskał zdecydowaną większość w parlamencie Kosowa, i wzywa rząd do wykorzystania jego stabilnej większości do pilnego przyspieszenia niezbędnych reform;
2. wzywa państwa członkowskie UE do priorytetowego potraktowania procesu rozszerzenia i do zapewnienia obiecanych korzyści po spełnieniu warunków oraz do lepszej wymiany informacji z obywatelami UE na temat rozszerzenia;
3. z zadowoleniem przyjmuje większą stabilność polityczną i silne zaangażowanie rządu w konsekwentne dążenie do integracji europejskiej, czego dowodem jest przyjęcie planu działania w ramach europejskiego programu reform II oraz przyjęcie krajowego programu wdrażania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu na lata 2022–2026; podkreśla, że niezbędne jest zwiększenie zdolności administracyjnych i stworzenie spójnej struktury koordynacyjnej w instytucjach w Kosowie, aby skutecznie wdrożyć te plany;
4. wyraża uznanie dla pokojowego i uporządkowanego przebiegu przedterminowych wyborów parlamentarnych 14 lutego 2021 r. oraz wyborów samorządowych 17 października i 14 listopada 2021 r.; wyraża jednak ubolewanie z powodu niskiej reprezentacji kobiet na listach wyborczych, a także ograniczonej konkurencji politycznej i ograniczonej wolności wyboru i wyrażania opinii w gminach kosowsko-serbskich, jak zauważono w sprawozdaniach misji obserwacji wyborów UE;

Środa, 6 lipca 2022 r.

5. z zadowoleniem przyjmuje powołanie przez Zgromadzenie Kosowa w dniu 13 kwietnia 2021 r. doraźnej komisji ds. reformy wyborczej; wzywa Kosowo do pilnego zajęcia się od dawna występującymi niedociągnięciami w procesie wyborczym, w szczególności związanych z zasadami prowadzenia kampanii wyborczych, głosowaniem przez obywateli zamieszkałych za granicą i dokładnością list wyborców; ubolewa nad faktem, że wiele zaleceń wydanych przez poprzednie misje obserwacji wyborów z ramienia UE pozostaje nieuwzględnionych od 2013 r., i podkreśla, że te mocno opóźnione reformy są warunkowane silnym zobowiązaniem politycznym i istotnym zaangażowaniem partii politycznych i społeczeństwa obywatelskiego;
6. głęboko ubolewa, że Radzie nie udało się doprowadzić do przyjęcia systemu bezwizowego dla Kosowa; podkreśla swoją pełną solidarność z obywatelami tego kraju i ubolewanie z powodu ich sytuacji; ponownie wzywa państwa członkowskie w Radzie do pilnego przyjęcia systemu bezwizowego dla obywateli Kosowa, ponieważ Kosowo pozostaje jedynym krajem na Bałkanach Zachodnich, w którym nie dokonano liberalizacji reżimu wizowego, mimo że spełnia on wszystkie wyznaczone kryteria od 2018 r.;
7. podkreśla, że brak liberalizacji reżimu wizowego utrudnia realizację programów UE i bezpośrednio dotyka obywateli Kosowa, a jednocześnie jest zachętą dla siatek przestępczych; zauważa, że dalsze opóźnienia podważają wiarygodność i reputację UE jako niezawodnego partnera i poważnego podmiotu geopolitycznego, a zatem mogą również wpłynąć na dialog między Kosowem a Serbią; podkreśla, że liberalizacja reżimu wizowego może zbliżyć Kosowo do UE, gdyż ułatwi podróże, wymianę kulturalną i edukacyjną, a także działalność gospodarczą;
8. w pełni popiera wniosek Kosowa o członkostwo w Radzie Europy oraz wzywa wszystkie państwa członkowskie UE, by wspierały te starania Kosowa oraz starania o przystąpienie do innych organizacji międzynarodowych;
9. odnotowuje również, że Kosowo zamierza ubiegać się o członkostwo w Unii Europejskiej w 2022 r. w celu uzyskania statusu kraju kandydującego, ale podkreśla, że nie ma przyspieszonej procedury dla żadnego kraju kandydującego ani potencjalnego kraju kandydującego, i przypomina, że wszystkie kraje aspirujące do członkostwa będą oceniane na podstawie własnych zasług pod kątem spełniania, wdrażania i przestrzegania zestawu kryteriów i wspólnych wartości europejskich;
10. podkreśla, że postęp w normalizacji stosunków z Serbią w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania jest koniecznym warunkiem wstępnym, aby oba kraje mogły podążać ścieżką integracji z UE; dostrzega, że Kosowo jest w pełni zainteresowane postęпами negocjacji z Serbią w sprawie rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii w sposób korzystny dla obu stron, oraz zachęca władze Kosowa, aby ukierunkowały swoje wysiłki na postęp i realizację procesu dialogu między Prisztiną a Belgradem, zamiast tworzyć kolejne źródło rozczarowania dla swoich obywateli na skutek przedwczesnego ubiegania się o członkostwo w UE;
11. podkreśla, że niepodległość Kosowa jest nieodwracalna; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Izrael uznał Kosowo 4 września 2020 r.; ubolewa jednak, że pięć państw członkowskich UE wciąż jeszcze nie uznało Kosowa, dlatego ponownie wzywa je, by uczyniły to niezwłocznie i potwierdziły perspektywę członkostwa Kosowa w UE; zauważa, że UE jest największym darczyńcą, partnerem handlowym i inwestorem Kosowa;
12. zauważa, że rosyjska inwazja na Ukrainę jest źródłem poważnego zaniepokojenia dla Bałkanów Zachodnich, w szczególności dla obywateli Kosowa; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie rezolucji Zgromadzenia Kosowa stanowczo potępiającej agresję wojskową i inwazję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, a także wyraża uznanie dla Kosowa za szybkie dostosowanie się do UE przez przyjęcie sankcji wobec Rosji i wyrażenie silnej solidarności z Ukrainą, co dowodzi, że Kosowo jest niezawodnym partnerem, głęboko zakorzenionym w sojuszu europejskim i transatlantyckim; z zadowoleniem przyjmuje gotowość Kosowa do przyjęcia ukraińskich uchodźców oraz przyjęcie środków na rzecz ich wsparcia, w tym wdrożenie programu „Dziennikarze na stażu”, który umożliwi ukraińskim dziennikarzom zamieszkanie i wykonywanie pracy w Kosowie; odnotowuje z ulgą, że w ostatnim czasie nie stwierdzono żadnych poważnych zagrożeń dla bezpieczeństwa i terytorialnej integralności Kosowa; podkreśla, że skuteczna integracja północnego regionu Kosowa i dalsze działania na rzecz poprawy codziennego życia kosowskich Serbów mogą istotnie przyczynić się do ogólnej stabilności i poprawy bezpieczeństwa w kraju;
13. z zadowoleniem przyjmuje przyznanie Ukrainie i Mołdawii statusu kraju kandydującego do UE na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 23–24 czerwca 2022 r.; przypomina jednak, że aby zachować wiarygodność procesu rozszerzenia UE, należy utrzymać długotrwałe zaangażowanie UE wobec wszystkich sześciu krajów Bałkanów Zachodnich, w tym Kosowa, a ich równoległe wysiłki na ścieżce integracji muszą być niezmiennie kontynuowane, czego wyznacznikami są osiągnięcia, harmonizacja polityki, solidarność w sprawach międzynarodowych i uzgodnione zobowiązania; apeluje o większą dynamikę procesu rozszerzenia;

Środa, 6 lipca 2022 r.

Demokracja i praworządność

14. z zadowoleniem przyjmuje wzmożone starania w walce z korupcją, w tym przyjęcie strategii i planu działania na rzecz praworządności na lata 2021–2026, i podkreśla kluczowe znaczenie ich wdrożenia; wyraża uznanie dla Kosowa za awans o 17 miejsc we wskaźniku postrzegania korupcji organizacji Transparency International na rok 2021; zachęca Kosowo do dalszej poprawy osiągnięć w walce z korupcją na wysokim szczeblu i przestępczością zorganizowaną oraz do pełnego zbadania wszystkich możliwych powiązań z władzą polityczną; wzywa władze Kosowa do konsekwentnego prowadzenia dochodzeń w sprawie przypadków przestępczości zorganizowanej i ich ścigania, w tym przypadków handlu ludźmi i handlu narkotykami, a także do aktywniejszego zwalczania prania pieniędzy;

15. wyraża uznanie dla wysiłków Kosowa w walce z terroryzmem i brutalnym ekstremizmem oraz w zakresie repatriacji i integracji zagranicznych bojowników; zachęca Kosowo do przyjęcia nowej strategii zapobiegania agresywnemu ekstremizmowi i radykalizmowi prowadzącemu do terroryzmu, przy czym należy pamiętać o tym, że wdrażanie poprzedniej strategii utrudniał brak koordynacji instytucjonalnej i narzędzi finansowych; apeluje o aktywną współpracę regionalną w przeciwdziałaniu potencjalnej działalności terrorystycznej i w blokowaniu przepływów finansowych przeznaczonych na finansowanie terroryzmu, a także o zwiększenie koordynacji i wymiany informacji między odpowiednimi służbami i agencjami bezpieczeństwa Republiki Kosowa i UE;

16. jest zaniepokojony faktem, że wymiar sprawiedliwości nadal jest nieskuteczny i podatny na wpływy polityczne; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje propozycje reformy systemu prokuratorskiego i podkreśla, że przy ich wdrażaniu należy w pełni uwzględnić opinię Komisji Weneckiej; podkreśla, że ma to ogromne znaczenie dla zapewnienia nieodwracalnej niezależności politycznej i rzetelności wymiaru sprawiedliwości oraz dla poprawy rozliczalności i przejrzystości systemu sądowego Kosowa;

17. zachęca Kosowo do aktywniejszego zwiększania zdolności organów ścigania, egzekwowania oświadczeń majątkowych i konfiskowania mienia pochodzącego z działalności przestępczej; odnotowuje w tym kontekście wniosek w sprawie nowej agencji ds. cywilnej konfiskaty majątku i przypomina o potrzebie pełnego uwzględnienia opinii Komisji Weneckiej przed rozpoczęciem procesu legislacyjnego;

18. przyjmuje do wiadomości plany rządu dotyczące weryfikacji sędziów i prokuratorów oraz podkreśla znaczenie opinii Komisji Weneckiej; podkreśla, że weryfikację należy stosować w ostateczności, i nalega, aby nie lekceważyć zastrzeżeń UE i USA dotyczących możliwego paraliżu wymiaru sprawiedliwości; zdecydowanie zachęca władze Kosowa do pełnego wykorzystania już istniejących mechanizmów i instrumentów w celu natychmiastowej poprawy niezależności, profesjonalizmu, skuteczności i rzetelności systemu wymiaru sprawiedliwości; z zadowoleniem przyjmuje współpracę władz Kosowa z UE w tym zakresie;

19. ubolewa, że pomimo wielokrotnych wezwań UE do zapewnienia sprawiedliwego, przejrzystego i merytorycznego wyboru prokuratora generalnego Rada Prokuratorska Kosowa sfinalizowała proces wyboru bez poszanowania tych zasad;

20. z zadowoleniem przyjmuje starania o odpolitycznienie i profesjonalizację kosowskiej służby cywilnej i administracji publicznej oraz wzywa Kosowo do systematycznego i proporcjonalnego wzmożenia prac nad reformami administracji publicznej i finansów publicznych; ponownie podkreśla, jak ważna jest solidna, odpolityczniona i ukierunkowana na obywateli administracja publiczna powoływana w drodze konkurencyjnego, merytorycznego, przejrzystego i sprawiedliwego procesu; z zadowoleniem przyjmuje postępy w ustanowieniu krajowego centralnego rejestru karnego wspieranego przez UE i wzywa Kosowo do zajęcia się pozostałymi wyzwaniem;

21. z zadowoleniem przyjmuje od dawna spóźnione przyjęcie przez Zgromadzenie Kosowa przepisów dotyczących finansowania partii politycznych i ujawniania aktywów oraz apeluje o ich rygorystyczne wdrażanie; ubolewa z powodu ciągłego bojkotowania prezydencji Zgromadzenia Kosowa przez przedstawicieli partii politycznej Srpska Lista oraz z powodu wysokiej absencji posłów na posiedzeniach Zgromadzenia, co skutkuje blokowaniem niektórych punktów porządku obrad; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie w pierwszym czytaniu nowego rozporządzenia Zgromadzenia wprowadzającego sankcje finansowe dla parlamentarzystów, którzy nie uzasadnią swojej nieobecności, i apeluje o jego szybkie ostateczne przyjęcie i wdrożenie;

22. wyraża uznanie dla aktywnego i konstruktywnego społeczeństwa obywatelskiego Kosowa za jego pracę i zaangażowanie; zachęca rząd, by nawiązywał współpracę ze społeczeństwem obywatelskim opartą na wzajemnym zaufaniu, przy jednoczesnym poszanowaniu jego niezależności, oraz by zapewnił mu znaczący udział w pracach nad poszczególnymi projektami reform, w szczególności kluczowymi aktami prawnymi;

Środa, 6 lipca 2022 r.

23. wzywa rząd, aby odpowiednio zareagował na obawy i zastosował się do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 2016 r. przyznającego grunty klasztorowi Visoki Dečani; wyraża zaniepokojenie faktem, że władze nadal nie wykonały tej decyzji sądu, co podważa zobowiązanie rządu do egzekwowania praworządności i poszanowania niezawisłego sądownictwa, a także osłabia międzynarodową reputację kraju; podkreśla, że ważne jest wdrożenie wszystkich orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego; wzywa rząd do przyjęcia nieselektywnego podejścia do koncepcji praworządności;

24. wyraża uznanie dla pracy misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX), która wspiera władze Kosowa w ustanowieniu zrównoważonych i niezależnych instytucji państwa prawa; z zadowoleniem przyjmuje przedłużenie mandatu misji EULEX oraz niedawne wyznaczenie jednostki tymczasowej w celu zwiększenia zdolności sformowanej jednostki policji EULEX (FPU); zachęca Kosowo do kontynuowania współpracy z misją EULEX oraz z wyspecjalizowanymi izbami sądowymi i wyspecjalizowaną prokuraturą jako istotnej oznaki zaangażowania na rzecz praworządności;

25. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie robocze między kosowską policją a Europolem z lipca 2020 r., które stanie się podstawą zacieśnionej współpracy w walce z przestępczością zorganizowaną, terroryzmem i ekstremizmem, oraz wzywa władze Kosowa do pełnego wykorzystania tego potencjału; podkreśla w tym kontekście, że Interpol jest ważnym narzędziem w walce z przestępczością zorganizowaną; wyraża ubolewanie, że Kosowo nie jest jeszcze członkiem Interpolu mimo licznych prób przystąpienia, i apeluje o włączenie Kosowa do Interpolu, a państwa członkowskie UE do aktywnego wspierania starań Kosowa o przystąpienie do tej organizacji;

26. apeluje do Komisji o wdrożenie zaleceń ze sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 w celu zapewnienia skutecznego wpływu pomocy finansowej UE na praworządność na Bałkanach Zachodnich, w szczególności przez opracowanie wytycznych dotyczących stosowania przepisów w sprawie IPA III odnoszących się do modulacji i ściślejszej kontroli parlamentarnej nad funduszami; apeluje do Komisji o ściślejsze powiązanie finansowania z postępami w obszarze praworządności, o większe wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów oraz o poprawę sprawozdawczości z projektów i ich monitorowania, o co niejednokrotnie apelował Parlament Europejski; apeluje w związku z tym o zapewnienie lepszej koordynacji programów dotyczących praworządności wspieranych przez darczyńców międzynarodowych;

27. apeluje do UE i krajów Bałkanów Zachodnich o ustanowienie ram owocnej współpracy między Prokuraturą Europejską (EPPO) a krajami Bałkanów Zachodnich, aby umożliwić EPPO skuteczne wykonywanie jej kompetencji w dziedzinie funduszy UE, w szczególności funduszy IPA III;

Poszanowanie podstawowych wolności i praw człowieka

28. zauważa, że ramy prawne i instytucjonalne Kosowa zasadniczo gwarantują ochronę praw człowieka, praw mniejszości i praw podstawowych, lecz kluczowe znaczenie mają działania wdrożeniowe; wzywa Kosowo do lepszej integracji dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjach edukacyjnych; podkreśla, że wzmożone wysiłki są niezbędne do zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami dostępu do wysokiej jakości edukacji;

29. wyraża ubolewanie, że Zgromadzenie Kosowa nie przyjęło w pierwszym czytaniu projektu kodeksu cywilnego, który przyniósłby tak bardzo potrzebny obywatelom Kosowa postęp, w szczególności pod względem poprawy warunków życia najsłabszych grup społecznych Kosowa, zwłaszcza kobiet, dzieci i osób LGBTI+, i miałby pozytywny wpływ na rozwój gospodarczy Kosowa; dlatego apeluje o przyjęcie kodeksu cywilnego po jego ponownym przedstawieniu na posiedzeniu plenarnym; wyraża poparcie dla włączenia związków homoseksualnych do prawodawstwa, zgodnie z kosowską konstytucją;

30. wyraża zaniepokojenie, że chociaż nastąpił postęp w zakresie ustawodawstwa i polityki wobec osób LGBTI+, brakuje wdrażania; potępia wszelkie dyskryminujące i poniżające wypowiedzi wymierzone w społeczność LGBTI+, w tym wypowiedzi niektórych polityków wysokiego szczebla; w związku z tym apeluje do władz Kosowa, aby bardziej publicznie promowały podstawowe prawa człowieka wszystkich obywateli, w tym osób LGBTI+;

31. ubolewa, że inicjatywy mające na celu włączenie społeczności serbskiej w struktury polityczne, społeczne i gospodarcze Kosowa są bardzo ograniczone; wzywa rząd Kosowa i przedstawicieli kosowskich Serbów, by zgodnie z obietnicą zaangażowali się w dialog wewnętrzny i nawiązali rzeczywistą współpracę z niezależnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w społecznościach serbskich, zwłaszcza na północy kraju, w celu ich pomyślnej integracji; wzywa UE do dalszego ułatwiania i wspierania programów międzyspołecznościowych; z zadowoleniem przyjmuje działania władz Kosowa służące zwalczaniu rasizmu i zapobieganiu incydentom na tle etnicznym;

Środa, 6 lipca 2022 r.

32. ponownie podkreśla, że instytucjonalizacja nauki języków urzędowych w Kosowie oraz równy dostęp do usług i informacji w językach urzędowych mają zasadnicze znaczenie; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście utworzenie Wydziału Studiów Bałkańskich na Uniwersytecie w Prisztinie oraz decyzję o otwarciu centrum językowego, w którym prowadzone są kursy języków urzędowych Kosowa;

33. ponawia swój apel o lepszą integrację osób należących do mniejszości, w tym społeczności Romów, Aszkali, Egipcjan, Bośniaków, Turków i Gorani, a także osób z niepełnosprawnościami i osób przesiedlonych, przez stworzenie im dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej, ochrony socjalnej, edukacji, wymiaru sprawiedliwości, mieszkań, możliwości zatrudnienia oraz innych usług społecznych i publicznych, a także przez stworzenie im możliwości podejmowania decyzji politycznych i społecznych, a jednocześnie skuteczne zwalczanie form dyskryminacji krzyżowej, z którymi spotykają się te grupy, w ramach systemowego podejścia instytucjonalnego; apeluje o większe starania w walce z antycyganizmem; zachęca rząd do przyspieszenia prac nad nową strategią i planem działania na lata 2021–2026 na rzecz integracji społeczności Romów, Aszkali i Egipcjan w Kosowie;

34. apeluje o pilny przegląd podręczników do szkół średnich, które prezentują informacje wprowadzające w błąd, są napisane dyskryminującym językiem i zawierają opisy dyskryminujące mniejszości etniczne, mniejszości seksualne i kobiety; zachęca władze rządowe do realizacji wspieranej przez UE inicjatywy „Wsparcie Unii Europejskiej na rzecz szkolnictwa podstawowego i średniego”, która została uruchomiona pod koniec 2021 r. w celu aktualizacji wspomnianych podręczników;

35. wyraża uznanie dla Kosowa za pokojowe współistnienie wspólnot religijnych i wzywa Kosowo do wzmocnienia starań o zapewnienie grupom mniejszościowym równych szans, odpowiedniej reprezentacji w życiu politycznym i kulturalnym oraz ochronę i promowanie dziedzictwa kulturowego, języków i tradycji mniejszości narodowych i religijnych; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę rządu Kosowa polegającą na regularnych konsultacjach i spotkaniach ze wszystkimi społecznościami mieszkającymi w Kosowie w ramach dialogu wewnętrznego, a także utworzenie nowego organu administracji rządowej – Wicepremiera ds. Mniejszości i Praw Człowieka;

36. przyznaje, że konstytucja Kosowa jest bardzo postępową pod względem praw mniejszości; zauważa w związku z tym, że petycja podpisana przez prawie 500 osób, które historycznie utożsamiają się jako Bułgarzy, zarejestrowana na posiedzeniu Zgromadzenia Kosowa w maju 2018 r., w dalszym ciągu nie została rozważona, i zaleca zapisanie przedmiotowych praw w przepisach i zagwarantowanie ich w praktyce;

37. podkreśla, że wolne media są jednym z podstawowych filarów demokracji i że dziennikarzy należy chronić przed naciskami politycznymi; potępia naciski polityczne, jakim są poddawani, oraz wykorzystywanie strategicznych pozwów przeciwko zaangażowaniu w sprawy publiczne (pозwów typu SLAPP) w celu zastraszenia ich, co prowadzi także do autocenzury; zaznacza, że używanie zniesławiającego języka wobec dziennikarzy jest niedopuszczalne; przestrzega przed wypowiedziami piętnującymi media, w szczególności ze strony urzędników i osób publicznych, którzy powinni dawać przykład;

38. zauważa, że w ostatnich latach krajobraz medialny uległ zniekształceniu, a zakrojone na szeroką skalę inwestycje doprowadziły do zwiększenia wpływu sektora prywatnego na główne media, podczas gdy media internetowe są często wykorzystywane do szantażu handlowego i politycznego; ponownie podkreśla, że niezbędne jest zagwarantowanie przejrzystości mediów, w tym własności mediów; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nowy zarząd nadawcy publicznego Radiotelewizja Kosowa (RTK) został powołany w wyniku przejrzystego procesu opartego na kryteriach merytorycznych; apeluje o znalezienie trwałego rozwiązania, które zagwarantuje niezależność redakcyjną RTK;

39. wyraża głębokie zaniepokojenie utrzymującym się wysokim poziomem przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć, a także przemocy wobec dzieci w Kosowie, liczbą przypadków kobietobójstwa oraz niezadowolającymi wynikami wymiaru sprawiedliwości w ściganiu przypadków zabójstw kobiet i przemocy ze względu na płeć; apeluje o skuteczne wdrożenie krajowej strategii przeciwko przemocy domowej i przemocy ze względu na płeć; podkreśla, że edukacja ma kluczowe znaczenie dla zwalczania dyskryminacji ze względu na płeć; podkreśla, że niezbędne jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu zabezpieczenia przed wszystkimi formami przemocy ze względu na płeć, zapobiegania takiej przemocy i orzekania w przypadkach takiej przemocy, w tym przez zwiększenie liczby pracowników organów ścigania i sędziów uwzględniających aspekty płci, zapewnienie wsparcia dla schronisk dla kobiet oraz pomocy prawnej dla ofiar, a także prowadzenie kampanii na rzecz podnoszenia świadomości społeczeństwa;

Środa, 6 lipca 2022 r.

40. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie krajowej strategii na rzecz ochrony przed przemocą domową i przemocą wobec kobiet, projekt ustawy w sprawie odszkodowań dla ofiar przestępstw, a także przyjęcie zmian dotyczących programów bezpłatnej pomocy prawnej, które zapewniają taką pomoc ofiarom przemocy domowej, przemocy ze względu na płeć i przemocy seksualnej; z zadowoleniem przyjmuje starania Kosowa o poprawę ogólnej koordynacji w dziedzinie równouprawnienia płci, wzywa jednak Kosowo do poczynienia dalszych postępów w osiąganiu równouprawnienia płci i większego poszanowania praw kobiet, w tym przez priorytetowe traktowanie aspektu płci i zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, w szczególności z organizacjami kobiecymi;

41. jest wysoce zaniepokojony, że kraje Bałkanów Zachodnich, które chcą przystąpić do UE, są celem ostrych ataków w formie wpływów zagranicznych i kampanii dezinformacyjnych ze strony Rosji i Chin; jest zaniepokojony, że Węgry i Serbia pomagają Chinom i Rosji w realizacji ich celów geopolitycznych; potępia w szczególności kampanie dezinformacyjne prowadzone od dawna przez należącą do Rosji serbskojęzyczną stację nadawczą Sputnik Serbia, która regularnie rozpowszechnia fałszywe informacje w celu wywoływania napięć etnicznych oraz próbuje zdelegalizować państwowość Kosowa, destabilizować jego rząd i osłabić stosunki Kosowa z UE;

42. zaleca organizowanie dialogu ze społeczeństwem obywatelskim Bałkanów Zachodnich i sektorem prywatnym, aby koordynować przeciwdziałanie dezinformacji w regionie, z naciskiem na badania i analizy oraz włączenie wiedzy fachowej na szczeblu regionalnym; apeluje do Komisji, aby rozbudowała infrastrukturę potrzebną do wypracowania opartych na dowodach reakcji na krótko- i długoterminowe zagrożenia dezinformacyjne na Bałkanach Zachodnich; wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), aby przyjęła bardziej aktywne podejście i koncentrowała się na budowaniu wiarygodności UE w regionie, a nie na jej obronie, oraz na szerszym monitorowaniu prowadzonego przez grupę zadaniową ESDZ ds. komunikacji strategicznej (StratCom), aby skupić się na transgranicznych zagrożeniach dezinformacyjnych pochodzących z krajów położonych na Bałkanach Zachodnich i sąsiadujących z nimi;

43. wzywa w tym kontekście UE do pilnego wzmocnienia wsparcia Kosowa i współpracy z Kosowem w zakresie zwalczania dezinformacji oraz szkodliwych działań hybrydowych, które mają na celu podważenie perspektywy członkostwa w UE dla regionu, w szczególności ze strony Rosji i Chin;

Pojednanie i stosunki dobrosąsiedzkie

44. z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Kosowa w mechanizmach współpracy regionalnej, w tym we wspólnym rynku regionalnym i Zielonym programie działań dla Bałkanów Zachodnich; z zadowoleniem przyjmuje różne umowy o współpracy dwustronnej między Kosowem a Macedonią Północną i Albanią;

45. z zadowoleniem przyjmuje współpracę sześciu krajów Bałkanów Zachodnich w ramach wspólnego rynku regionalnego; zauważa, że wspólny rynek regionalny jest zintegrowanym i wysoce konkurencyjnym rynkiem, który obejmuje 18 mln ludzi; wzywa rząd Kosowa do konstruktywnego zaangażowania się w realizację planu działania dla wspólnego rynku regionalnego, zwłaszcza w odniesieniu do nierozstrzygniętych negocjacji w sprawie czterech porozumień dotyczących mobilności i uznawania dyplomów;

46. podkreśla, że regionalna współpraca gospodarcza na Bałkanach Zachodnich we wszystkich swoich formach powinna być inkluzywna i akceptowalna dla wszystkich sześciu krajów, i należy ją ustanawiać na równych zasadach i jednocześnie pogłębiać dostosowanie do standardów UE i unijnego dorobku; wyraża w tym kontekście ostrożny pogląd na inicjatywę „Otwarte Bałkany”, która nie obejmuje wszystkich sześciu krajów, i wyraża przekonanie, że powinna ona opierać się na przepisach UE i mieć jedynie pozytywny wpływ na proces integracji z UE;

47. potwierdza swoje bezwarunkowe poparcie dla wspieranego przez UE dialogu między Belgradem a Prisztiną i wyraża uznanie dla pracy specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną Miroslava Lajčaka; ponownie podkreśla, że ważne jest konstruktywne dążenie władz Serbii i Kosowa do osiągnięcia kompleksowego i prawnie wiążącego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków, opartego na wzajemnym uznawaniu, ponieważ porozumienie to ma zasadnicze znaczenie dla postępów obu krajów na ścieżce integracji z UE oraz przyczyni się do stabilności i dobrobytu w regionie; oczekuje, że UE będzie skuteczniej prowadzić mediację między stronami w celu przewyciężenia obecnego impasu, i apeluje o przestrzeganie i pełne wdrożenie, w dobrej wierze i w odpowiednim czasie, wszystkich wcześniejszych porozumień między Belgradem a Prisztiną, w tym porozumienia o stowarzyszeniu/wspólnocie gmin z większością serbską, które jest ważnym elementem procesu pełnej normalizacji w zaspokajaniu potrzeb społeczności serbskiej, ale też nie powinno osłabiać funkcjonowania instytucji Kosowa;

Środa, 6 lipca 2022 r.

48. wzywa ESDZ do ustanowienia mechanizmu monitorowania i weryfikacji wdrożenia wszystkich dotychczas wypracowanych porozumień oraz do okresowego składania Parlamentowi Europejskiemu sprawozdań na temat bieżącej sytuacji; wzywa podmioty UE do wsparcia władz Kosowa, w tym przez zaoferowanie konkretnych gwarancji bezpieczeństwa i możliwości integracji społeczno-gospodarczej, podczas prac nad ustanowieniem stowarzyszenia/wspólnoty gmin z większością serbską, zgodnie z kosowską konstytucją i w ramach wzajemnego porozumienia;

49. apeluje o aktywne, konstruktywne i bardziej autentyczne zaangażowanie przedstawicieli Kosowa w dialog prowadzony przez UE pod przewodnictwem specjalnego przedstawiciela UE, który ma na celu zawarcie kompleksowego, trwałego i prawnie wiążącego porozumienia zgodnie z prawem międzynarodowym; ponawia swój apel o poprawę jakości dialogu przez zaangażowanie kobiet, w tym w zespole negocjacyjnym, zwiększenie przejrzystości dla społeczeństwa i znaczące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;

50. ponownie wyraża ubolewanie, że pomimo ukończenia prac renowacyjnych ruch na moście w Mitrowicy nie został jeszcze w pełni przywrócony; podkreśla, że ponowne otwarcie mostu ma ogromne znaczenie dla swobodnego przemieszczania się obywateli oraz dla przezwyciężenia podziałów między gminami i wsparcia procesu pojednania; wzywa Komisję do zwiększenia starań o sfinalizowanie i pełne wdrożenie projektu finansowanego przez UE; wzywa władze Serbii i Kosowa do promowania kontaktów międzyludzkich między społecznościami lokalnymi w celu pogłębienia dialogu, w tym również na szczeblu pozarządowym;

51. ubolewa nad decyzją rządu Kosowa o odrzuceniu wniosku międzynarodowych mediatorów przewidującego możliwość zebrania głosów uprawnionych wyborców, by mogli zagłosować na terytorium Kosowa w wyborach serbskich 3 kwietnia 2022 r., zgodnie z wcześniej stosowaną praktyką, ponieważ decyzja ta osłabia zobowiązanie rządu do ochrony praw obywatelskich i politycznych wszystkich obywateli tego kraju, w tym członków grup mniejszościowych;

52. apeluje zarówno do Serbii, jak i Kosowa o wzmożenie starań i przedstawienie rozwiązań w kwestii osób zaginionych i dochodzenia sprawiedliwości za zbrodnie wojenne, a także o zapewnienie dostępu do miejsc, w których znajdują się szczątki osób zaginionych; wzywa rząd Kosowa do zajęcia się tymi kwestiami również w ramach dialogu między Belgradem a Prisztiną oraz do nawiązania współpracy między Kosowem a Serbią; podkreśla, że priorytetem powinno być utworzenie specjalnego trybunału ds. zbrodni powojennych i współpraca z nim; składa wyrazy współczucia rodzinom osób zaginionych i wzywa rząd do zwrócenia szczególnej uwagi na przekazywanie im aktualnych informacji i do wykazania większej wrażliwości w sposobie komunikacji;

53. wyraża ubolewanie z powodu działań destabilizacyjnych na granicy na północy Kosowa we wrześniu 2021 r.; zdecydowanie potępia zbrojne groźby Serbii oraz wzywa Kosowo i Serbię do rozwiązania wszystkich problemów w drodze dialogu; ubolewa z powodu kilku przypadków, w których nie wpuszczono urzędników na terytorium Kosowa lub Serbii; wzywa obie strony do traktowania wszystkich wizyt w sposób korzystny dla procesu normalizacji;

54. przypomina, że konieczne jest otwarcie archiwów jugosłowiańskich tajnych służb (UDBA) i służby kontrwywiadowczej Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS) w całym regionie, aby umożliwić gruntowne zbadanie zbrodni i organizacji przestępczych z czasów komunistycznych i zająć się nimi; zauważa, że przejrzyste rozliczanie się z przeszłością jest krokiem w kierunku osiągnięcia większej demokracji, rozliczalności i siły instytucjonalnej w całym regionie Bałkanów Zachodnich;

55. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków naruszenia praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii (RECOM); podkreśla znaczenie prac wykonanych przez regionalne biuro ds. współpracy na rzecz młodzieży (RYCO) i z zadowoleniem przyjmuje aktywny udział Kosowa; z zadowoleniem przyjmuje niedawne pomysły uruchomienie realizowanego przez RYCO programu dwustronnej wymiany między klasami szkolnymi na Bałkanach Zachodnich; przypomina o konieczności dotarcia do młodych ludzi z północy i włączenia ich w struktury społeczno-gospodarcze kraju;

56. z dużym zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kosowo i Serbia przyjęły plan wdrażania umów energetycznych, co stanowi ważny krok naprzód w ramach dialogu wspieranego przez UE z myślą o osiągnięciu konkretnych wyników z korzyścią dla wszystkich obywateli;

57. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie wprowadzania strefy wolnej od opłat roamingowych na całym terytorium Bałkanów Zachodnich, w tym w Kosowie, od 1 lipca 2021 r., co poprawi łączność i przyniesie konkretne i wymierne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom w regionie; apeluje do Rady i Komisji o współpracę z władzami państw Bałkanów Zachodnich w celu zniesienia opłat roamingowych między Bałkanami Zachodnimi a Unią Europejską;

Środa, 6 lipca 2022 r.

58. wyraża uznanie dla inicjatyw kulturalnych i młodzieżowych, takich jak coroczny transgraniczny festiwal sztuki „Mirëdita, Dobar Dan!”, który promuje współpracę między artystami i aktywistami w Kosowie i Serbii; zachęca władze kosowskie i serbskie, w tym na szczeblu lokalnym, do dalszego rozwijania tego rodzaju pozytywnych inicjatyw i wykorzystywania dziedzictwa kulturowego jako sposobu na integrację różnych społeczności; zachęca do ustanowienia wielonarodowego i wielojęzycznego nadawcy publicznego, który będzie promował pokój oraz pojednanie między krajami Bałkanów Zachodnich, na wzór ARTE;

59. wzywa UE do dalszego wzmocnienia polityki zagranicznej i współpracy w zakresie bezpieczeństwa, dyplomacji publicznej i partnerstw międzynarodowych, aby osiągnąć postępy w pojednaniu; z zadowoleniem przyjmuje odnowione zaangażowanie sojuszników UE, w szczególności wyznaczenie przez USA, Zjednoczone Królestwo i Niemcy specjalnych wysłanników na Bałkany Zachodnie; apeluje o ich ścisłą współpracę i koordynację z wysłannikiem UE z myślą o silniejszym oddziaływaniu oraz o zapewnianiu spójnych porad i wsparcia;

60. uznaje ważny wkład międzynarodowych sił pokojowych KFOR i uczestniczących w nich państw w tworzenie i utrzymywanie bezpiecznego i zabezpieczonego środowiska dla wszystkich obywateli Kosowa, a także w ułatwianie euroatlantyckiej integracji Bałkanów Zachodnich; przypomina o znaczeniu działań KFOR w zakresie doradztwa, szkoleń i budowania zdolności dla ciągłego rozwoju sił bezpieczeństwa Kosowa;

61. wzywa Komisję i Biuro UE w Kosowie do wzmożenia starań o zwiększenie widoczności i promowania roli bliższego partnerstwa między UE a Kosowem, wysiłków w tym zakresie oraz wynikających z niego korzyści;

Reformy społeczno-gospodarcze

62. z zadowoleniem przyjmuje pozytywne postępy w dziedzinie wzrostu gospodarczego Kosowa; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kosowo będzie również korzystać z unijnego jednolitego rynku cyfrowego, zważywszy na znaczenie ogromnego potencjału cyfryzacji dla rozwoju gospodarki Kosowa;

63. z zadowoleniem przyjmuje kroki podejmowane przez rząd w celu ograniczenia gospodarki nieformalnej; ubolewa jednak, że duży rozmiar gospodarki nieformalnej Kosowa nadal utrudnia rozwój sektora prywatnego; odnotowuje istnienie strategii i odpowiedniego planu działania, aby zająć się przyczynami leżącymi u podstaw nieformalności, ale apeluje o skuteczniejsze wdrażanie; zwraca uwagę na duży udział w PKB Kosowa przekazów pieniężnych dokonywanych przez osoby prywatne;

64. wyraża uznanie dla Kosowa za skuteczne zarządzanie pandemią COVID-19, w tym procesem szczepień; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Kosowo nabywa wyłącznie szczepionki przeciwko COVID-19 wyprodukowane i certyfikowane przez UE, Zjednoczone Królestwo i USA oraz że Kosowo osiąga postępy w uzyskaniu unijnego cyfrowego zaświadczenia COVID;

65. z zadowoleniem przyjmuje środki nadzwyczajne podjęte przez rząd oraz utworzenie 25 tys. nowych miejsc pracy dzięki pakietowi naprawczemu; podkreśla jednak, że pomoc dla grup najbardziej dotkniętych pandemią była ograniczona; zachęca Kosowo do zapewnienia w związku z pandemią odpowiednio ukierunkowanego i tymczasowego wsparcia budżetowego dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji; podkreśla, że powrót do sytuacji sprzed pandemii będzie w znacznym stopniu zależał od zdolności władz do podjęcia wyzwań strukturalnych i skutecznego wdrożenia pakietów wsparcia gospodarczego;

66. z zadowoleniem przyjmuje wypłatę z pakietu pomocy makrofinansowej w związku z COVID-19 w celu złagodzenia skutków gospodarczych pandemii i utrzymania stabilności makroekonomicznej, a także uruchomienie 14,2 mld EUR z IPA III w celu wsparcia partnerów z Bałkanów Zachodnich w spełnianiu wymogów członkostwa w Unii Europejskiej;

67. podkreśla, że wdrożenie zarówno reform podstawowych, jak i strukturalnych wciąż ma zasadnicze znaczenie dla ożywienia gospodarczego i rozwoju społecznego, ponieważ działania na rzecz zwalczania korupcji, poprawy praworządności, zwiększenia przejrzystości oraz wzmocnienia instytucji i dialogu społecznego przyczynią się również do przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych do kraju; wzywa Kosowo do dalszego dostosowywania się do dorobku UE w dziedzinie jednolitego rynku oraz wzywa władze Kosowa i Komisję do dalszego wspierania małych i średnich przedsiębiorstw w celu stworzenia silniejszej i bardziej odpornej gospodarki;

68. podkreśla, że niedostateczne i zawodne dostawy energii są jednym z ograniczeń konkurencyjności Kosowa oraz że brak bezpieczeństwa energetycznego powoduje znaczne koszty dla przedsiębiorstw i stanowi główną przeszkodę w przyciąganiu bezpośrednich inwestycji zagranicznych o wysokiej jakości; wzywa Kosowo do wzmożenia starań o wykorzystanie potencjału efektywności energetycznej;

Środa, 6 lipca 2022 r.

69. wzywa władze do kontynuowania działań na rzecz reformy systemu edukacji, tak aby zapewniał on uczniom umiejętności i wiedzę wymagane na rynku pracy; podkreśla, że niezbędna jest poprawa jakości i adekwatności systemu edukacji w celu zwiększenia zatrudnienia i złagodzenia problemu niedopasowania umiejętności; wzywa odpowiednie podmioty, by uwzględniły osoby należące do grup mniejszościowych przy opracowywaniu i wdrażaniu środków na rzecz zatrudnienia oraz by zapewniły równą i niedyskryminującą edukację publiczną w językach mniejszości;

70. apeluje o silniejsze dążenie do integracji kobiet na rynku pracy, w szczególności o zajęcie się brakiem postępów we wdrażaniu praw pracowniczych kobiet, stereotypowym podejściem do kwestii płci, brakiem równowagi płci oraz luką płacową między kobietami a mężczyznami na rynku pracy; zwraca uwagę na znaczne różnice między płciami pod względem uczestnictwa w rynku pracy i jakości pracy, niewystarczające przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu w miejscu pracy, dyskryminację w przepisach dotyczących urlopu macierzyńskiego oraz na brak infrastruktury opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej; z zadowoleniem przyjmuje rosnącą liczbę stypendiów dla studentek na kierunkach STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka);

71. jest zaniepokojony ciągłą emigracją i niżem demograficznym, które pozbawiają Kosowo bardzo potrzebnych wysoko wykwalifikowanych pracowników, w tym pracowników służby zdrowia, co ma szkodliwy wpływ na system opieki zdrowotnej, i wzywa Kosowo do wprowadzenia kompleksowych środków społeczno-gospodarczych w celu rozwiązania tych problemów; z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie reform mających na celu poprawę zdolności służb zatrudnienia Kosowa oraz wdrożenie właściwych środków aktywnej polityki rynku pracy, w tym w dziedzinie podnoszenia kwalifikacji i szkoleń w miejscu pracy;

72. ponownie wzywa Komisję do opracowania strategii regionalnej, by zaradzić utrzymującemu się bezrobociu młodzieży i rosnącej emigracji poprzez rozwiązanie problemu niedopasowania umiejętności między systemem kształcenia a rynkiem pracy, poprawę jakości nauczania oraz odpowiednie finansowanie aktywnych instrumentów rynku pracy i programów szkoleń zawodowych, a także odpowiednich placówek opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej; zachęca do rozszerzenia programu stypendialnego Kolegium Europejskiego, tak aby oprócz studentów z krajów objętych europejską polityką sąsiedztwa obejmował on również studentów z krajów Bałkanów Zachodnich;

73. podkreśla, że niezbędne są inwestycje w cyfryzację jako sposób zmniejszania luki cyfrowej i zadbania o równy dostęp do internetu, w tym dla grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i osób zamieszkujących obszary wiejskie; zwraca uwagę, że młodzież Kosowa i cyfryzacja stanowią ogromny potencjał dla rozwoju gospodarki Kosowa; docenia fakt, że młodzież Kosowa ma zaawansowaną wiedzę w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a zatem Kosowo mogłoby stać się kolejną europejską „Doliną Krzemową”;

74. zachęca Kosowo do przekształcenia sektora rolnego w celu zwiększenia lokalnej produkcji żywności oraz zmniejszenia przywozu podstawowych produktów żywnościowych;

75. podkreśla, że niezbędne jest usprawnienie systemu zabezpieczenia społecznego oraz ustanowienie spójnego, sprawiedliwego i budżetowo przystępnego systemu wynagrodzeń w publicznych służbach zatrudnienia; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że rząd Kosowa zamierza zająć się przeglądem systemu emerytalnego dla kombatantów;

76. będzie uważnie monitorować umowę o przekazywaniu skazanych z Danii w celu odbywania kary w kosowskich zakładach karnych, która wchodzi w życie w 2023 r.; apeluje o zapewnienie pełnej przejrzystości warunków tej umowy i zarządzania nią oraz zachęca właściwe władze Kosowa, by zajęły się kwestią potencjalnych różnic w warunkach przetrzymywania duńskich i kosowskich skazanych w kosowskich zakładach karnych;

Środowisko, energia i transport

77. podkreśla, że należy przeciwdziałać zmianie klimatu zgodnie z ambicjami UE w dziedzinie klimatu oraz przyspieszyć przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu, odporną, zrównoważoną, o obiegu zamkniętym i zasobooszczędną, ponieważ postępy w tych obszarach i dostosowanie do standardów unijnych utrzymują się na niskim poziomie;

Środa, 6 lipca 2022 r.

78. wzywa rząd do przyspieszenia prac nad strategią energetyczną na lata 2022–2030 we współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, ze szczególnym uwzględnieniem zrównoważonych i przystępnych cenowo dostaw energii, zwiększonej efektywności energetycznej oraz dalszej dywersyfikacji źródeł energii zgodnie z programem Zielonego Ładu i porozumieniem paryskim; ubolewa z powodu ciągłego opóźniania publikacji strategii;

79. ponownie wyraża zaniepokojenie, że zdecydowana większość kosowskiej energii pochodzi z węgla, i apeluje o zniesienie wszystkich niezgodnych z przepisami dotacji do węgla, decentralizację produkcji energii oraz przejście na odnawialne źródła energii; uznaje potrzebę pełnego włączenia północnej części Kosowa do systemu rozliczeniowego tego kraju;

80. zachęca Kosowo do zreformowania i otwarcia rynku energetycznego, w tym detalicznego rynku energii elektrycznej, w celu zapewnienia konsumentom wyboru i rozbicia istniejącego monopolu w sektorze energetycznym; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie nowej, finansowanej ze środków UE ciepłowni miejskiej w Djakowicach, która jest jedyną ciepłownią w Kosowie zasilaną biomasą i która zgodnie z oczekiwaniami powinna zmniejszyć zanieczyszczenie w regionie o ponad 90 %;

81. wyraża głębokie zaniepokojenie jakością powietrza na większości obszarów miejskich Kosowa; podkreśla w szczególności, że w ostatnich latach Kosowo naruszało limity dla czynników zanieczyszczenia powietrza, które stwarzają poważne zagrożenia dla zdrowia obywateli Kosowa; wzywa władze Kosowa do postępowania zgodnie z krajowym planem ograniczania emisji, który spełnia wymagania określone w dyrektywie w sprawie emisji przemysłowych⁽⁹⁾;

82. podkreśla, że niezbędne jest zapewnienie zdrowego środowiska oraz ochrony zasobów wodnych i ekosystemów, ze szczególnym uwzględnieniem rzek, z myślą o rozwoju rolnictwa i zwiększeniu bezpieczeństwa żywnościowego i wodnego; wyraża uznanie dla starań o poprawę jakości zarządzania zbiornikami wodnymi i powiązanych zezwoleń; z zadowoleniem przyjmuje wyrok Sądu Najwyższego w Kosowie nakazujący zawieszenie pozwolenia wodnoprawnego na działalność elektrowni wodnej w Štrpce; apeluje o zaprzestanie realizacji wszystkich projektów budowy zapór wodnych na obszarach chronionych, w tym na przyszłych obszarach Natura 2000 (Emerald);

83. podkreśla, że niezbędne jest lepsze gospodarowanie odpadami, w szczególności segregacja odpadów i recykling, a także wprowadzenie środków gospodarki o obiegu zamkniętym, aby zmniejszyć ilość odpadów;

84. ponownie apeluje o wdrożenie polityki zrównoważonego transportu publicznego i zrównoważonej mobilności oraz o zajęcie się utrzymującymi się od dawna niedociągnięciami infrastrukturalnymi; z zadowoleniem przyjmuje plany modernizacji infrastruktury kolejowej z wykorzystaniem pożyczek z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju i funduszy UE;

85. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich w wysokości 3,2 mld EUR oraz wzywa Kosowo do jego efektywnego wykorzystania; z zadowoleniem przyjmuje trwające przygotowania do realizacji pięciu sztabowych projektów dotyczących energii, infrastruktury oraz czystej wody i powietrza, w tym odcinka „autostrady pokoju” między Prisztiną a Merdare, a także przygotowania do nowych inwestycji w dziedzinie zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków;

86. z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte przez policję kosowską we współpracy z EULEX w celu przerwania nielegalnego pozyskiwania drewna w całym Kosowie; zachęca właściwe władze i organy ścigania na północy i południu kraju do zacieśnienia współpracy w celu zwalczania tego i innych przestępstw;

o

o o

87. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Kosowa.

⁽⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).